

บทที่ 1

ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมภาพวาดที่ตนเองเป็นผู้สร้างสรรค์

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมของปัจจุบันได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การค้า ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเทคโนโลยี อันได้นำมาแลกเปลี่ยนกันและก่อให้เกิดผลประการหนึ่ง คือ มีการแข่งขันกันมาก จนทำให้ประเทศต่างๆ ได้หันมาให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญากันมากขึ้น ลิขสิทธิ์มีส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ลิขสิทธิ์ก็ยังคงถูกทำซ้ำหรือคัดแปลงอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์อยู่บ่อยครั้ง จนทำให้นานาประเทศต่างเรียกร้องงานอันมีลิขสิทธิ์ให้ประเทศต่างๆ ให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์กันมากขึ้น สำหรับประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยบัญญัติ พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่ง (Intellectual Property) โดยทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากทรัพย์สินดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันได้แก่ อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่ไม่มีรูปร่าง กล่าวคือ เป็นสิทธิหวงกันจากเจ้าของที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เป็นสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้อื่นนำงานของเจ้าของไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตอันไม่ใช่สิทธิของเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นสิทธิที่กฎหมายให้แก่ผู้สร้างสรรค์งานหรือผู้เป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์เท่านั้น

การให้ความคุ้มครองแก่ลิขสิทธิ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพื่อให้บุคคลได้มีการสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม หากไม่มีการคุ้มครองประโยชน์ของผู้สร้างสรรค์ก็จะก่อการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในการนำผลงานดังกล่าวไปแสวงหาประโยชน์หรือผลกำไร โดยมีขบด้วยกฎหมายทำให้ไม่มีบุคคลใดลงทุนลงแรงสร้างสรรค์งานนั้นขึ้นอีก ทำให้เกิดผลเสียหายต่อความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมได้ดังนั้น เมื่อบุคคลใดได้ใช้ความรู้ความสามารถทางสติปัญญา

สร้างสรรค์ผลงานขึ้นแล้ว ย่อมเป็นการสมควรที่บุคคลเหล่านั้นจะได้รับประโยชน์อันเกิดจากการ
อุตสาหกรรมของบุคคลนั้น¹

การให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็น
การคุ้มครองงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ทันทีที่สร้างสรรค์งานนั้นเสร็จหรือเป็นการให้ความ
คุ้มครองงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ทันทีที่สร้างสรรค์งานนั้นเสร็จหรือเป็นการให้ความคุ้มครอง
โดยอัตโนมัติ (Automatic Protection) ไม่มีแบบพิธี (Non Formality) ใดๆ ไม่ต้องแสดงการสงวน
สิทธิในผลงาน (Copyright Reserved) แม้จะมีระบบการเปิดโอกาสให้เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้งข้อมูล
ลิขสิทธิ์ต่อกรรมการสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาได้ แต่การไม่แจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ก็ไม่มีผลทางกฎหมาย
ให้งานนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ผู้สร้างสรรค์งานประเภทศิลปกรรมนั้น อาจละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ของตนเอง
เช่น หากการที่ผู้สร้างสรรค์ได้ขายหรือโอนลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมภาพวาดที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น
ไปยังบุคคลอื่นแล้ว ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานชิ้นใหม่ที่คล้ายกับงานเก่า เนื่องจากตน
มีความสามารถหรือทักษะหรือลีลาหรือแบบฉบับของตน จะถือว่าผู้สร้างสรรค์ได้ละเมิดงาน
อันมีลิขสิทธิ์ซึ่งตนได้สร้างสรรค์ก่อนแล้ว โอนลิขสิทธิ์ให้กับผู้อื่นแล้วหรือไม่ และจะใช้หลักเกณฑ์ใด
ในการที่จะนำมาตัดสินว่ามีการลอกเลียนแบบหรือดัดแปลงหรือกระทำซ้ำขึ้น

นอกจากนี้ หากผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมและมีบุคคลอื่นนอกจาก
ผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากผู้สร้างสรรค์ทำซ้ำในงานของตนก็อาจจะเป็นการละเมิด
ลิขสิทธิ์และอาจต้องรับโทษทางอาญาทั้งที่ได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงในงานของตนเอง อีกทั้งมาตรการ
ลงโทษทางอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่มีความเหมาะสม กล่าวคือ มีบทลงโทษทางอาญา
ที่รุนแรงเกินไปและเป็นความผิดอาญาที่ยอมความได้ นอกจากนี้ ทำให้เกิดปัญหาการแสวงหา
ประโยชน์จากการจับกุมและดำเนินคดีการพิจารณาว่าผู้สร้างสรรค์งานประเภทศิลปกรรมได้ละเมิด
ในงานของตนเองหรือไม่เป็นเรื่องยากที่จะพิสูจน์ได้ เพราะงานศิลปกรรมเป็นเรื่องที่อยู่ใน
จินตนาการของบุคคลซึ่งการสร้างสรรค์งานบางอย่างอาจจะเหมือนกันทุกอย่างก็เป็นได้ และหาก
ให้บุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วยบุคคลอื่นตามความหมายของบทบัญญัติมาตรานี้
จะได้รับสิทธิตามกฎหมายเพียงใดในการที่จะได้รับการคุ้มครองดังกล่าว

ผู้เขียนจำต้องศึกษาหลักกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะ
แนวทางแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น

¹ ไซยศ เหมะรัชตะ. (2528). คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธิ
การพิมพ์. หน้า 36.

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิวัฒนาการการคุ้มครองลิขสิทธิ์ แนวคิด ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมภาพวาด
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการ ได้มาซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์และการคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมภาพวาดในอันที่จะทำซ้ำหรือดัดแปลงในงานของตนเองตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับผู้สร้างสรรค์งานคล้ายงานศิลปกรรมภาพวาดเดิม สิทธิของผู้สร้างสรรค์และมาตรการลงโทษทางอาญาตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ
4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานศิลปกรรมภาพวาดที่ตนเองเป็นผู้สร้างสรรค์
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางเพื่อให้ผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมภาพวาดได้รับความคุ้มครองในงานภาพวาดที่ตนเองสร้างสรรค์

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

กรณีมีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมภาพวาดของตนเองจำเป็นต้องศึกษากฎหมายต่างประเทศเพื่อปรับปรุงเสนอแนะแก้ไข โดยเฉพาะสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมภาพวาดและมาตรการลงโทษเพื่อให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับความเป็นธรรมยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ได้ศึกษาบทบัญญัติและการค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษารวบรวมวิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 คำพิพากษาศาลฎีกา บทความทางวิชาการ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทศิลปกรรมภาพวาดทั้งที่มีอยู่ในอดีตและปัจจุบันทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ รวมทั้งข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์และข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยจะศึกษาถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานของตนเองของผู้สร้างสรรค์งานประเภทศิลปกรรมภาพวาด มาตรการลงโทษทางอาญาของผู้สร้างสรรค์ และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิจัยจากตำรา หนังสือกฎหมายเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น บทความทางวิชาการ อนุสัญญา ตำรากฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกาของศาลไทยและต่างประเทศ รวมถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับคุ้มครองศิลปกรรมภาพวาดกรณีการให้ความคุ้มครองและข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมภาพวาด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดทฤษฎีประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทศิลปกรรมภาพวาด
2. ทำให้ทราบถึงหลักกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ศิลปกรรมภาพวาด
3. ทำให้ทราบถึงหลักกฎหมายไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทศิลปกรรมภาพวาดซึ่งทำซ้ำในงานของตนเองและมาตรการลงโทษในทางอาญา
4. ทำให้ทราบแนวทางในการเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์งานโดยชอบธรรมของผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมภาพวาด เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม